

Nr 528

Av herrar **Gustafsson** i Stenkyrka och **Franzén** i Träkumla, om
förläggande av en universitetsfilial till Gotland.

Vid 1965 års riksdag beslutades i enlighet med proposition nr 141 om utbyggnad av ett antal utbildningsfilialer i samband med planeringen av universitets- och högskoleutbyggnaden.

Propositionen gav sin anslutning till tanken på inrättande av en filialorganisation på flera orter vilket ansågs medge bl. a. att lokalproblemen och delvis även lärarfrågan kunde lösas skyndsamt och effektivt, universitetsorterna kunde avlastas beträffande studentbostadsfrågan, tillgänglig byggnadsarbetskraft kunde bättre utnyttjas och i något fall även allmänna lokaliseringspolitiska skäl kunde beaktas. Ställningstagandet innebar beträffande de filosofiska fakulteterna att humanistisk, samhällsvetenskaplig och naturvetenskaplig utbildning i viss omfattning kom till stånd på fyra nya orter, nämligen Örebro, Växjö, Karlstad och Linköping.

De synpunkter som låg till grund för dessa beslut beträffande fördelarna med inrättande av universitetsfilialer förtjänar att starkt understrykas. En längre gående uppspaltning på filialer än den beslutade och med inriktning på filialorternas förutsättningar för just det eller de ämnen de avser skulle emellertid, enligt vår mening, tillvarataga samhällets resurser i än högre grad, samtidigt som lokal- och bostadsfrågor liksom frågan om tillgång till lärare bleve lättare att lösa. De lokala förutsättningar som här avses är exempelvis olika typer av näringsliv och bebyggelse, det omgivande landskapets karaktär som bas för naturvetenskapliga studier, förekomsten av välutrustade muséer, arkiv och bibliotek etc. Det lokala studieintresset kunde även bättre tillgodoses och befintliga resurser utnyttjas.

I Visby förekommer det f. n. akademiska kurser på 1- och 2-betygsnivå med anknytning i vissa ämnen till de speciella forskningsmöjligheter som finnes på Gotland i natur och kultur. Universitetscirklar förekommer f. n. i ämnena fornkunskap, konsthistoria, kvartärsgeologi, ekonomisk historia, nationalekonomi, matematik, psykologi och sociologi.

Förutom Gotlands och Visbys påtagliga kulturhistoriska miljö nyttjar man vid nämnda studier de personella resurserna vid länets arkiv- och museiinstitutioner samt vid gymnasiet liksom samlingarna vid de nämnda institutionerna och centralbiblioteket. För exempelvis *geologi*, *botanik* och *arkeologi* men måhända också för andra akademiska ämnen skulle speciella studiemöjligheter föreligga på Gotland. Erfarenheterna visar, att Gotland med Visby stad utgör mål för studiebesök av arkeologer, konsthistoriker,

geologer, botaniker m. fl. från universiteten och högskolorna på fastlandet. Detta vetenskapliga intresse för öns kulturhistoriska värden och särart borde tillvaratagas och vidareutvecklas. De sporadiska studiebesöken och seminariekurserna på ön skulle kunna ges en fast form och utbyggas i en utbildningsfilial med anknytning till *Stockholms universitet*. Sannolikt skulle en utbyggnad av undervisningen med sikte på Visby kunna ges en betydligt vidare omfattning än den här exemplifierade. Lämpliga studielokaler och förläggningsplatser kan åstadkommas, tillgång på byggnadsarbetskraft finnes. I fråga om lärarkrafter får situationen anses som tämligen god, särskilt i vad avser de humanistiska ämnena.

Till dessa skäl bör läggas de *lokaliseringpolitiska*. Genom en ökad grad av industrialisering har Gotlands folkminskning under de två senaste åren hejdats. Meen vissa tecken tyder på att om icke ytterligare insatser göres kommer denna förbättring av befolkningsutvecklingen endast att vara tillfällig. Även lokaliseringpolitiska skäl kan således tala för förläggandet av ytterligare universitetsstudier till Gotland och Visby.

Med åberopande av vad här anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala, att möjligheter i ökad utsträckning bör skapas för förläggande av universitetsstudier till Gotland inom bl. a. de ämnesområden som angetts i motionen, samt anhålla, att Kungl. Maj:t måtte vidta härför lämpliga och erforderliga åtgärder.

Stockholm den 28 januari 1969

Torsten Gustafsson (cp)

i Stenkyrka

Nils Franzén (cp)

i Träkumla
